

TZ: Násilí je možné zastavit prací s osobami, které se jej dopouštějí

Praha, 23. listopadu 2022 – Domácí násilí zažívá v České republice každá třetí žena a každý desátý muž. Policie ČR řeší v průměru 2 případy týrání osoby žijící ve společné domácnosti denně, orgány sociálně právní ochrany dětí evidují ročně přes 2,5 tisíce dětí ohrožených domácím násilím. Většina násilí ale probíhá skrytě a veřejné instituce se o něm nikdy nedozví. Součástí prevence domácího násilí jsou terapeutické programy pro osoby, které se jej dopouštějí. Tyto programy již více než 10 let fungují i v Česku, jejich dostupnost je ale velmi nízká. K lepšímu chápání domácího násilí a k další podpoře programů pro původce násilí přispěje druhé rozšířené vydání knihy *Násilí je možné zastavit: Psychologie násilí a terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích*. Kniha Úřadu vlády ČR, která přináší dobrou praxi z Norska i Česka, je určena jak široké, tak odborné veřejnosti. Úřad vlády ČR na podporu terapeutických programů pro násilné osoby také letos vyhradil 18,5 mil. Kč z Norských fondů.

„Kniha Násilí je možné zastavit přináší nový a komplexní pohled na psychologii násilí v blízkých vztazích. Je určena všem, kteří chtějí porozumět násilí v blízkých vztazích a kteří s násilím pracují, tedy studentům a studentkám psychologie, medicíny, práva, sociální práce, ale i politikům či političkám a široké veřejnosti,“ říká Marius Råkil, průkopník v práci s původci násilí, ředitel a jeden ze zakladatelů neziskové organizace Alternativa násilí, editor knihy Násilí je možné zastavit. A dodává: „Investovat do práce s dětmi a dospělými, kterých se dotýká násilí, je investicí do naší budoucnosti a šetří veřejné finance.“

„Prvořadá je ochrana dětí. Práci s původci násilí považují ale také za důležitou součást systému prevence domácího násilí. V Norsku mají terapie pro násilné osoby již více než třicet pět let zkušeností. U nás jsme teprve na začátku – programy pro násilné osoby u nás poskytuje jen hrstka organizací v Brně, Praze a v Hradci Králové. V Česku se každoročně odehrají tisíce případů domácího násilí, terapeutické programy ale navštěvují jen stovky osob. Je tedy zřejmé, že těchto programů je zoufalý nedostatek. Proto se chci zaměřit na zvyšování dostupnosti těchto programů a jejich kvality. Letos jsme například na programy pro původce zajistili téměř 19 milionů korun z Norských fondů,“ říká zmocněnkyně vlády pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková.

Násilí v blízkých vztazích zahrnuje různé formy. Nejčastěji se jedná o násilí na partnerce, partnerovi, dětech a dalších rodinných příslušnících a blízkých. Děti v takovýchto rodinách jsou vnímány jako přímo ohrožené násilím v blízkých vztazích. **Násilí prokazatelně ovlivňuje kvalitu života a dětí, které vyrůstají v rodinách, kde k němu dochází, mají několikanásobně vyšší riziko, že budou mít problémy ve vztazích, budou mít horší psychické, ale i fyzické zdraví v dospělosti oproti těm, které jej nezažily.** Zároveň jde o rozšířený fenomén a statisticky vzato, všichni známe někoho, kdo je mu vystaven nebo se ho dopouští. **Dnes víme, že násilí v blízkých vztazích znamená i enormní ekonomické zatížení naší společnosti. Fyzické nebo psychické násilí se řadí mezi pět nejčastějších příčin vedoucích k rozkladu rodin v Česku.** Takřka každé šesté manželství nebo partnerství se kvůli němu rozpadne. Vyplývá to z průzkumu, který zveřejnil Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. Je proto nutné se na něj zaměřit komplexně, pracovat na osvětě, prevenci, nabízet pomoc těm, kteří jsou násilím vystaveni a také pracovat s těmi, kteří se ho dopouštějí. Zviditelnění problematiky násilí je jedním z kroků prevence.

„Kromě dostupnosti terapií pro násilné osoby je také důležité zajistit odpovídající kvalitu těchto programů. Proto jsme zpracovali standardy kvality, které poskytovatelé programu musí naplňovat, a proto se také zaměřujeme v rámci našeho projektu na vzdělávání terapeutek a terapeutů. Důležitým příspěvkem do zkvalitňování práce s násilnými osobami je i nové vydání knihy *Násilí je možné zastavit*,“ vysvětluje **Radan Šafařík, ředitel Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR**.

Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR dlouhodobě spolupracuje s norskou organizací Alternativa násilí, mimo jiné v rámci projektu zaměřeného na domácí a sexuální násilí spolufinancovaného z Norských fondů. Projekt vyhrál v říjnu 2022 1. místo v Cenách udržitelného rozvoje OSN SDGs 2022 v kategorii Diverzita, rovnost a inkluze (více info viz: [1. cenu SDG 2022 vyhrál projekt Úřadu vlády ČR na zlepšení prevence domácího a sexuálního násilí • Tojrovnost](#)).

Díky spolupráci s ATV byl do ČR přenesen edukativní animovaný film *Zuřivec* (www.zurivec.cz), který získal řadu mezinárodních ocenění a je možné ho využít v prevenci domácího násilí u dětí, ale rovněž v terapiích pro všechny, kteří byli vystaveni násilí nebo se ho sami dopouští. Dosud jsme realizovali celkem 10 školení, kterými prošlo 350 sociálních pracovníků a pracovník, policistů a policistek, školních metodiků a metodiček prevence, terapeutů a terapeutek či pracovníků a pracovník ve věznicích. Film již zhlédlo na 1500 dětí ve školách po celé ČR.

O knize

Publikace *Násilí je možné zastavit* vznikla v reakci na potřebu odborných česky psaných textů v oblasti psychologie násilí v blízkých vztazích ze strany české odborné veřejnosti. V České republice dlouhou dobu chyběl tento typ odborné literatury. Část knihy se zaměřuje na psychologii násilí obecně a svým zpracováním je vhodná pro všechny, které téma zajímá nebo s ním pracují.

Do knihy přispělo více než 30 mezinárodně uznávaných zahraničních a českých autorek a autorů. Představuje jednu z mála publikací na téma domácího násilí, která ukazuje násilí z perspektiv všech zúčastněných. Přibližuje, jak násilí prožívají děti a dospělí, kteří jsou mu vystaveni, ale i ti, kteří se ho sami dopouští. Komplexně shrnuje možnosti definovat násilí, nazít celou šíři projevů a konkrétně popisuje způsob terapeutické práce s těmi, kteří se násilí dopouštějí. Je v ní uveden také odborný článek o studii výstupů terapie zaměřené na násilí. Výsledky z výpovědí jak klientů, tak jejich partnerek ukazují, že incidence násilí je po terapii nižší ve všech jeho formách. Studie ukazuje, že změny trvají i jeden a půl roku po ukončení terapie.

„Chránit příští generace před násilím přispívá k demokratizaci společnosti. Násilí v blízkých vztazích má obrovské dopady pro celou společnost. U dětí, které vyrůstají v rodinách, ve kterých dochází k násilí, je větší riziko, že budou mít horší psychické i fyzické zdraví jako dospělí. A také větší riziko, že budou mít problémy ve vztazích a že budou znovu jako dospělí násilí vystaveni nebo že se ho budou dopouštět. Děti, které jsou vystaveny násilí mohou vnímat autority a vztah s autoritami hlavně z pozice strachu, ne z pozice vzájemného respektu – což je v kontrastu se základními principy demokracie,“ říká **spoluautorka knihy a psycholožka z norské neziskové organizace Alternativa násilí Barbora Jakobsen**.

Inspirací k vydání publikace jsou setkání s lidmi, kteří zažívají násilí od svých blízkých, a s lidmi, kteří se násilí dopouštějí. Inspirací jsou nám děti, které jsou násilí vystaveny a často si myslí, že za násilí nesou vinu.

„Děti si nesou zkušenosti z blízkých vztahů do dospělosti. Většina klientů norské organizace Alternativa násilí, kteří se dopouštějí násilí, byla v dětství vystavena fyzickému či psychickému násilí, zneužívání nebo zanedbávání. Když je dítě dlouhodobě vystaveno strachu a nedostatku péče od nejbližších, může to vést k tomu, že v dospělosti bude mít problémy s agresí a násilím vůči svým blízkým,“ dodává **Barbora Jakobsen**.

„Nikdo se nerodí jako násilník, ale všichni se rodíme se schopností se násilím dopouštět.“

Per Isdal, norský psycholog, zakladatel Alternativy násilí (Alternativ til Vold)

„Je potřeba se zaměřit na bezpečí těch, kteří jsou násilím vystaveni, především dětí. Pokud však člověk, který se dopouští násilí na zastavení násilí nepracuje, riziko dalšího násilí přetrvává.“

„Já jsem se rozhodla, že nikdy nebudu jako moje máma. Ponižovala nás, bila nás. Ale teď dělám to samý jako ona. Říká žena, která zažila násilí v dětství a nyní se ho sama dopouští. Vzorce násilného chování se předávají v rámci výchovy.“

Druhé vydání je dostupné online ke stažení [pod tímto odkazem](#). Oproti prvnímu vydání je rozšířeno o osvětové kapitoly a nové odborné články z výzkumu v oblasti psychologie.

Kontakt pro média: Lenka Čermáková, tel.: 722 972 691, e-mail: cermakova.lenka@vlada.cz

Více informací naleznete na webu: www.tojerovnost.cz nebo na facebooku Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR: @tojerovnost